

Handlingsprogram 2016–2019

Södertörns brandförsvärsförbund

Innehåll

Förord 5

Södertörns brandförsvarsförbund 6

Varför ett handlingsprogram? 8
Geografiskt områdesansvar 8
Styrdokument och uppföljning 9

Sammanfattning från riskanalysen 10

Särskilda risker i våra medlemskommuner 11
Infrastruktur 11
Sevesoanläggningar och farlig verksamhet 12
Framtida risker 12
Larmstatistik 14
När sker räddningsinsatsen? 15

Var ska vi vara 2019? 16

Övergripande inriktningar 17

Olyckan – före, under, efter 24

Före olyckan 25

Vad gör du? 25

Vad gör vi? 26

Vad gör övriga kommunen? 28

Under olyckan 29

Vad gör du? 29

Vad gör vi? 30

Vad gör övriga kommunen? 33

Efter olyckan 34

Vad gör du? 34

Vad gör vi? 35

Vad gör övriga kommunen? 35

Hamnområden och dess gränser i vatten 36

Produktion: BjörnSthlm.se
Illustration: Björn Andersson
Foto: Christian Ferm med flera.

Förord

Muae non pro odi imporupta por rerion estrum fugit laborporem fugit hilleni hillaborio. Nem si unt. Nam am, oditia con noneturis aut et, si cum solore dolorum invendandent laboratam quame none plaborpos millabo. Itatquo ma et rero quis vercid eius. imolent, odignihil maximi, essin porit, aut volupti umquas voluptat qui sed magnatios doluptaepel ma nonsequias ea consequas explabore conet debis etursap isimpor roreper umquistem quisti odios maximet, sit de libus, que numquis moditat autempo ssequia sam is eossedid ullut exceptatis volor siminvenis sinvente magni omnimi, ne cuptaes doles autatem estem explique lab imos voluptates miligen debisci enitae dia-te consed enimincte seque niti bearum qui venet vendis ma dit volorem

et elestrum ut aut rest milit, odicaec tiorem quosti doluptati verovit atinum aut exerit volore pa volut liqui omnihictia volorum rerum fugit officae nonE-nidellabo riatem. Iquam, quatem harit optat uta iusantis sit exces nimolent Rente diae int velianda vendam sus. Anim nestem et aut apiciis aut quia consequae maxim et fuga. Nesseque vellabore reius nonsequossit adio. Namus voluptatur sanimol oruptatemolo tem eicipsa ne nobit as nientus ex ea poremque nonsedit andigentia q

uae qui re cust quam idis solor ant facerio nsecti beriand eliassequam, sus nus volutatur? Occus venihilique asiment ullacest velest et doluptis sequi-debis aut aliti dolorios quis asped quatiur, quaestinciet qui blanissint quod entinienim et faceaque offictiusant et que sam faccupatur accum eic tet,

Itateni musant, quat. Nullore sunt ium andelibus simus dolliquo atecto estem aut asition ped ut que volo comnis ea paria nihici que latem quiame arum vo-lecesent as nem volorrovit quate eius. Des nimus non paribusdamet labore-sed quatur? Im re perovit, utem dolupiet, ius magni ommodisqui consed qui dem quation sequaspis enisse nis quaspita nihicati quis nus quia sim facesci

Lars-Göran Uddholm
Brandchef

Meeri Wasberg
Ordförande

Södertörns brandförsvärsförbund

Vi på Södertörns brandförsvärsförbund bedriver räddningstjänst för dig som bor i Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö

kommun. Dessa kommuner har skapat ett kommunalförbund vilket betyder att de har en gemensam organisation för räddningstjänst. Det är dock viktigt att komma ihåg att vi fortfarande är en del av varje kommun precis som andra förvaltningar i kommunen. Tillsammans med våra medlemskommuner arbetar vi för att skapa ett tryggare och säkrare samhälle. Vår ambition är att leda förändringen och utvecklingen av räddningstjänsten i Sverige.

Vi styrs av en förbundsledning med förtröendevalda politiker från medlemskommunerna. Ledningen fastställer våra inriktningar och mål, men brandchefen är genom delegation utsedd att leda vårt dagliga arbete.

Vi består av cirka 550 medarbetare och täcker ett område med cirka 600 000 kommuninvånare. Totalt har vi 21 brandstationer fördelat på 9 heltidsstationer, 3 deltidstationer och 9 brandvårn. Med heltidsstation menas att personal finns i beredskap dygnet runt, året runt. De har 90 sekunder på sig från att lar-

met går till att de ska vara på väg till olyckan. På deltidstationer har personalen vanligtvis ett ordinarie arbete hos en annan arbetsgivare, men måste inställa sig inom en viss tid när larmet går. Ett brandvårn är en frivillig brandstyrka där de som har möjlighet åker på larm. De har inget krav på sig att lämna stationen inom en viss tid. Brandvårnen är en värdefull resurs då de är den enda räddningsstyrkan som snabbt finns att tillgå på platser som ligger långt bort från tätorterna.

Vi driver Räddningscentralen Stockholms län med Brandkåren Attunda som samverkanspartner. Räddningscentralen är en larm- och ledningscentral för räddningstjänsten i 16 kommuner; Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Knivsta, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Södertälje, Tyresö, Upplands-Bro och Upplands Väsby.

Räddningscentralen tar emot larmsamtal och larmar ut våra styrkor. De utför också kommunala säkerhetstjänster till ett antal kommuner och kommunala bolag, såsom bevakning, tillträdesbegränsningar, väktartjänster, larm, aktivering av krisledning och personlarm.

Tillsammans med våra kommuner arbetar vi med ett helhetstänk för att uppnå en så god service som möjligt till dig och andra som befinner sig i våra kommuner. Genom aktiv omvärldsbevakning och tekniska system arbetar vi både förebyggande och vid akuta händelser. Du kan via telefon eller mail nå oss dygnet runt, året om, för att få hjälp.

- Heltidsstationer
- Deltidsstationer
- Brandvårn

Varför ett handlingsprogram?

Kommunen ska upprätta ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet samt ett handlingsprogram för räddningstjänst. Eftersom vi har fått i uppdrag att bedriva räddningstjänst i våra medlemskommuner är det vi som skriver handlingsprogrammet. Vi har valt att skriva ett handlingsprogram som omfattar båda dessa verksamheter, då i stort sett all vår personal arbetar så.

För att samhället ska bli säkrare och tryggare behöver vi alla samarbeta - privatpersoner, företag, myndigheter och brandförsvaret. Vi vill att färre ska dö vid olyckor, färre ska skadas och mindre egendom och miljö ska förstöras. Handlingsprogrammet visar vad lagen kräver från alla parter men beskriver även vår verksamhet under perioden 2016-2019.

Vi vill också visa på hur vi kan hjälpa andra förvaltningar och myndigheter i deras roll i det förebyggande arbetet.

Handlingsprogrammet har en lång livslängd, och därför redovisas endast övergripande inriktningar och verksamhetsbeskrivningar då detaljer snabbt kan bli inaktuella. För att nå inriktningarna krävs prestationer både av dig och av oss men också av andra aktörer i samhället. Inriktningarna bryts sedan ned till detaljerade mål som återfinns i vår verksamhetsplan.

Geografiskt områdesansvar

Det är kommunerna som ska initiera ett samarbete i den olycks- och skadeförebyggande verksamheten med syfte att åstadkomma samsyn i arbetet med trygghet och säkerhet. De ska dock inte överta ett ansvar som ligger på någon annan myndighet eller annat organ. Kommunen arbetar med flera områden som kan kopplas till skydd mot olyckor, att samordna arbetet kan därför skapa vinster.

Kommunerna har givit oss uppdraget att förebygga bränder för att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö. Vi ska också förebygga andra olyckor men utan att andras ansvar inskränks. Detta innebär inte att vi ska ta över ansvaret för att förebygga olyckor från någon annan myndighet eller kommun men vi kan hjälpa dem med deras arbete. Det är också vår inriktning då olyckor i samhället kostar stora belopp och genererar mycket personligt lidande.

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor ska vi vid en olycka eller vid överhängande fara för olycka, hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. För att det ska räknas som räddningstjänst ska vi ta hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt. Vår ambition är dock att om en person eller organisation söker vår hjälp, och det inte är uppenbart olämpligt eller omöjligt att genomföra, så ska vi hjälpa till.

Styrdokument och uppföljning

Utifrån handlingsprogrammet och dess inriktningar skrivs en verksamhetsplan för varje år. Där finns detaljerade och mätbara mål

samt aktiviteter som ska utföras under året. Verksamhetsplanen ligger sedan till grund för varje stations arbetsplan som är anpassad efter kommunens behov. I samband med framtagande av verksamhetsplan och arbetsplan tas mer specifika riskanalyser fram.

Uppföljning av verksamheten görs kortfattat månadsvis och mer kvalitativt vid tertialuppföljningen som även redovisas för direktionen. Resultatet redovisas också i korta ordalag i årsberättelsen. Resultatet från uppföljningen används tillsammans med en uppdaterad version av riskanalysen för att skapa nästa periods inriktningar och mål. Metoder och system förbättras kontinuerligt.

Handlingsprogram – Övergripande riskanalys

Verksamhetsplan – Ämnesspecifik riskanalys

2016

2017

2018

2019

Arbetsplan – Geografisk riskanalys

Botkyrka

Ekerö

Haninge

Huddinge

Nacka

Nykvarn

Nynäshamn

Salem

Södertälje

Tyresö

Handlingsprogrammet fyller två huvudsyften:

Syfte I: Genom att ta del av handlingsprogrammet får du som bor, vistas eller verkar i kommunen inblick i hur kommunen arbetar med olycksförebyggande arbete tillika räddningstjänst. Du får reda på hur vi kan hjälpa dig om något inträffar och vad vi förväntar oss av dig.

Syfte II: Handlingsprogrammet är ett politiskt styrdokument och antas av vår direktion. Detta innebär att när handlingsprogrammet är antaget är det enligt detta dokument som vi ska arbeta tills ett nytt handlingsprogram antas. Handlingsprogrammet visar således på den politiska inriktningen för hur kommunen avser att arbeta i dessa frågor. Nytt handlingsprogram ska antas av direktionen en gång varje mandatperiod.

Sammanfattning från riskanalysen

Inför varje handlingsprogram tar vi fram en riskanalys som beskriver vilka olyckor som har skett i vårt område de senaste fyra åren och som vi vet kommer ske även i framtiden. Den beskriver även vad vi tror kommer att hända och som vi därmed också måste kunna hantera. Om du vill läsa riskanalysen i sin helhet kan du hitta den på vår hemsida. Definitionen av risk är att det är en sammanvägning av sannolikheten för och konsekvensen av en oönskad händelse. Risker och olyckor går att förebygga. Generellt kan sägas att ett flertal tillbud leder till en olycka.

Allvarlig personskada

Olycka med lindriga personskador

Olyckor med materiella skador

Olyckor utan skador (tillbud)

Genom att dra lärdom av en händelse kan vi minska riskerna. Exempel på framgångsrik riskhantering är brandvarnare som numera finns i de flesta hem. Brandvarnarna varnar dig tidigt vid exempelvis en torrkokning eller ett elfel. Du kan då snabbt hejda skadeförloppet och minska skadorna eller sätta dig i säkerhet.

Särskilda risker i våra medlemskommuner

Om vi ska förstå hur vår verksamhet behöver utvecklas måste vi undersöka vilka risker som finns i vårt område men även vilka risker som kan uppstå i framtiden. En del av vårt arbete är också att identifiera vilka olyckor som är vanligast i våra kommuner.

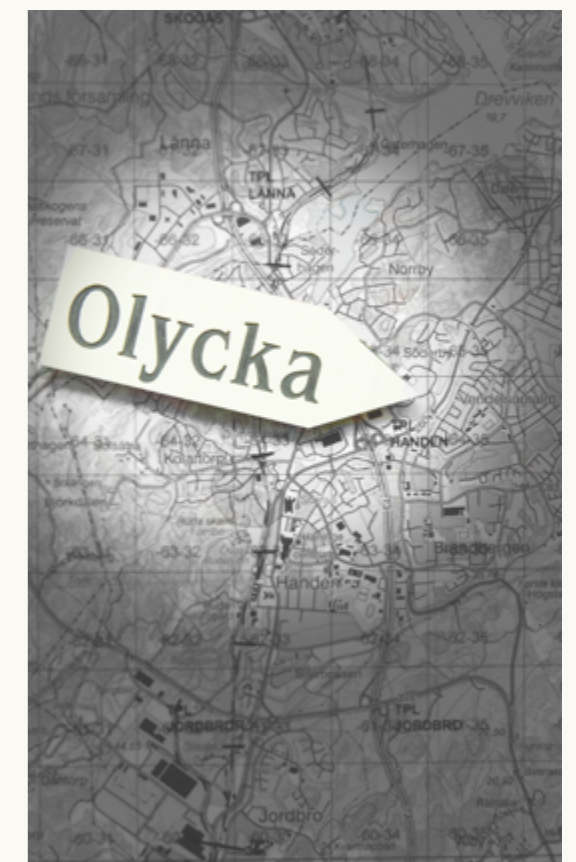
Infrastruktur

Många väg- och järnvägssträckningar är hårt belastade där en olycka kan få svåra och/eller långvariga konsekvenser eftersom intensiteten och hastigheten många gånger är hög. E4 och E20 passerar genom förbundet med omfattande trafik av såväl personer som gods. En olycka kan bli omfattande i form av både personskador, egendomsskador och ge konsekvenser på samhället i övrigt, genom att personer och gods inte kommer fram i tid. Byggnation av Förbifart Stockholm, som förbinder södra och norra Stockholm fram-

förallt genom tunnlar, pågår och beräknas vara klart 2025. Tvärförbindelse Södertörn är ett nytt projekt som ska förbättra möjligheterna att resa inom Södertörn. Projektet ska bland annat förbättra kommunikationerna mellan Kungens kurva - Skärholmen, Flemingsberg och Haninge Centrum. En ny vägförbindelse på sträckan E4/E20 Vårby/Masmo-Haninge planeras också där byggstart kan ske mellan 2017-2019.

Södra och Västra stambanan är två av Sveriges viktigaste järnvägar då de förbinder Stockholm med Malmö och Göteborg. En olycka på järnvägsnätet kan få stora konsekvenser i form av många skadade, men kan också innebära ett avbrott med stora värden som går förlorade, eller att gods och personer blir försenade till slutdestinationen.

Mälaren och Östersjön är viktiga för båttransporter i regionen. Via Södertälje kanal passerar mycket båttrafik till Mälaren. Mälaren är även en viktig vattentäkt för cirka två miljoner människor.

Sevesoanläggningar och farlig verksamhet

Anläggningar som hanterar stora mängder kemikalier vid ett och samma tillfälle kan klassas som Sevesoanläggningar enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Där definieras vilka ämnen och vilka mängder som krävs för att klassas som en Sevesoanläggning, men också att de är skyldiga att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor för människor och miljö.

Anläggningar som bedriver verksamhet som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön omfattas av skyldigheterna i 2 kap. 4§, Skyldigheter vid farlig verksamhet i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Det är Länsstyrelsen i samråd med kommunen som beslutar vilka anläggningar som ska klassas som farlig verksamhet. Du kan hitta mer information om detta på vår hemsida.

Framtida risker

För att följa samhällets utveckling och möta kommande utmaningar och möjligheter måste vi ständigt bevaka utvecklingen i samhället genom olika samverkanskanaler och samarbetsgrupper. De risker och den utveckling som vi kan förutse är viktiga att ta hänsyn till men vi måste också vara en flexibel organisation som kan hantera de händelser som inte kan förutses.

Åldrande befolkning

En inriktning inom sjukvården är att i större utsträckning omvårda äldre personer i hemmet. Det gör att vi måste arbeta nära omvårdnadsinstanser för att möjliggöra tekniska och organisatoriska åtgärder för att minimera brandriskerna hos de äldre.

Ökade flyktingströmmar

Ökade flyktingstömmar gör att fler tillfälliga och provisoriska boenden kan komma att skapas i medlemskommunerna. Tillsyn och utbildning med anordnarna av dessa boenden samt riktade insatser med information för nytillkomna flyktingar kommer att bli en viktig arbetsuppgift för oss.

Klimatförändringar

Med klimatförändringarna förutspås större variation i nederbörd med flera intensiva regnperioder som medför höga vattennivåer/-flöden, våtare vintrar och torrare somrar samt förhöjda temperaturer. Detta medför att risken för bland annat översvämningar, skogsbränder, ras och skred samt stora snömängder kommer att öka. Detta måste samhället förbereda sig och planera för. Vi måste ta hänsyn till detta i alla våra arbetsområden, från planprocessen till hanteringen av olyckan.

Social oro

Under senare år har ett antal tillfällen uppstått i länet när så kallad social oro uppstått. Den sociala oron och upploppen som ägt rum i Sverige under 2000-talet har fått stora konsekvenser i samhället: för den enskilda ungdomen inblandad i oroligheterna, för de boende och arbetande i ett drabbat område och för samhällsaktörer som har ett uppdrag att utföra. I detta sammanhang syftar begreppet social oro på eskalerande destruktiva handlingar som anlagda bränder, skadegörelse, stenkastning, hot och våld mot tjänsteman samt upplopp. En socioekonomiskt utsatt situation i utanförskap, i kombination med en destruktiv grupp gemenskap och något slags bemötande från samhället ger konsekvenser i form av sociala oroligheter och upplopp. För att undvika detta måste vi arbeta för ett socialt hållbart samhälle där vi möter våra medborgare på ett inkluderande sätt.

Terrordåd

De senaste åren har det skett terrordåd både i Sverige och i övriga världen och vi måste därför se till att vi kan hantera sådana händelser. Eftersom det är svårt att veta hur de kan yttra sig måste vi vara förberedda på att klara stora olyckor och kriser som vi inte är vana vid. Det ställer stora krav på hur vi hanterar information, hur vi samverkar med andra och hur vi garanterar säkerheten för egen personal.

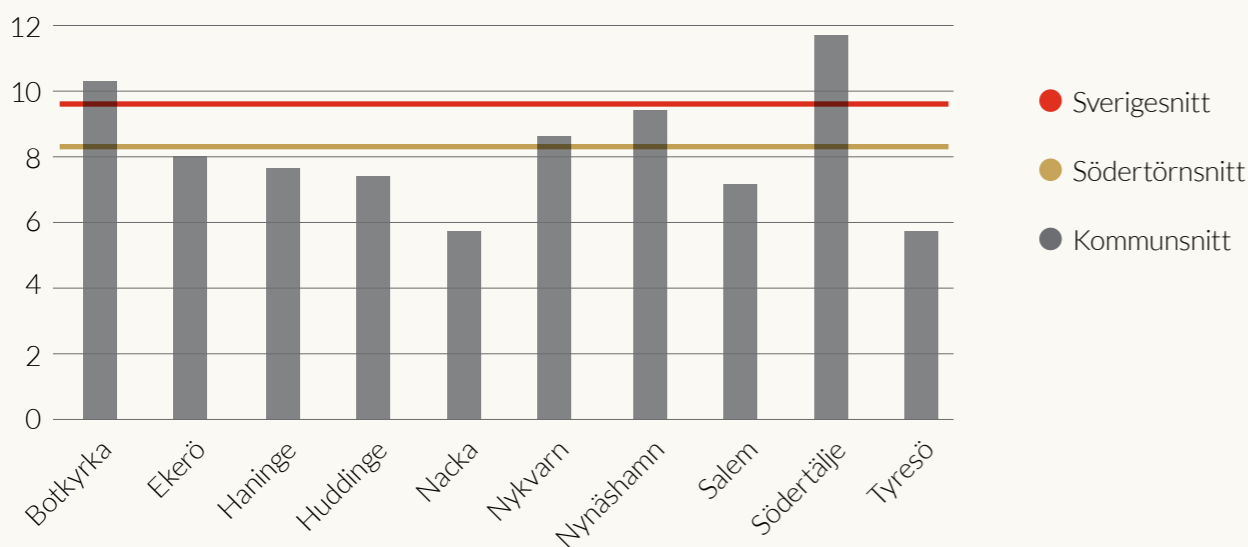

Larmstatistik

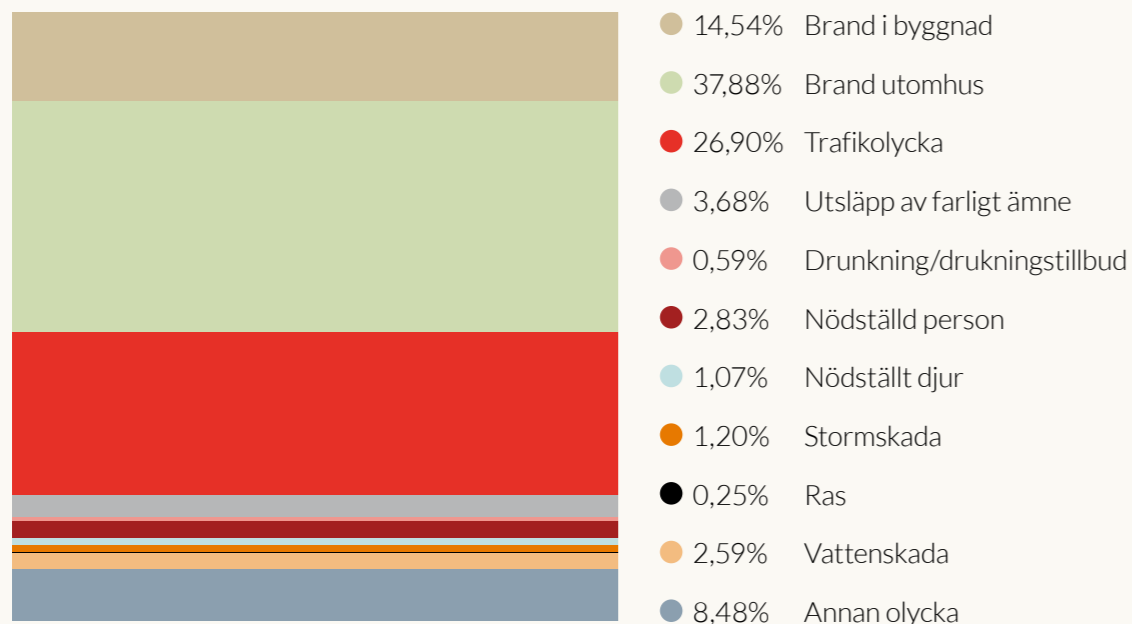
Vi blir larmade på cirka 6500 händelser per år där cirka hälften är olyckor. En tredjedel är larm utan tillbud som till exempel automatlarm och förmodad brand. Resterande del är så kallade övriga ärenden som lyfthjälp och hissöppning. De kommuner som har flest

antal insatser i förhållande till befolkningsmängden är Botkyrka och Södertälje som båda ligger över snittet för hela Sverige. Av olyckorna är den största delen brand utomhus, följt av trafikolycka och brand i byggnad.

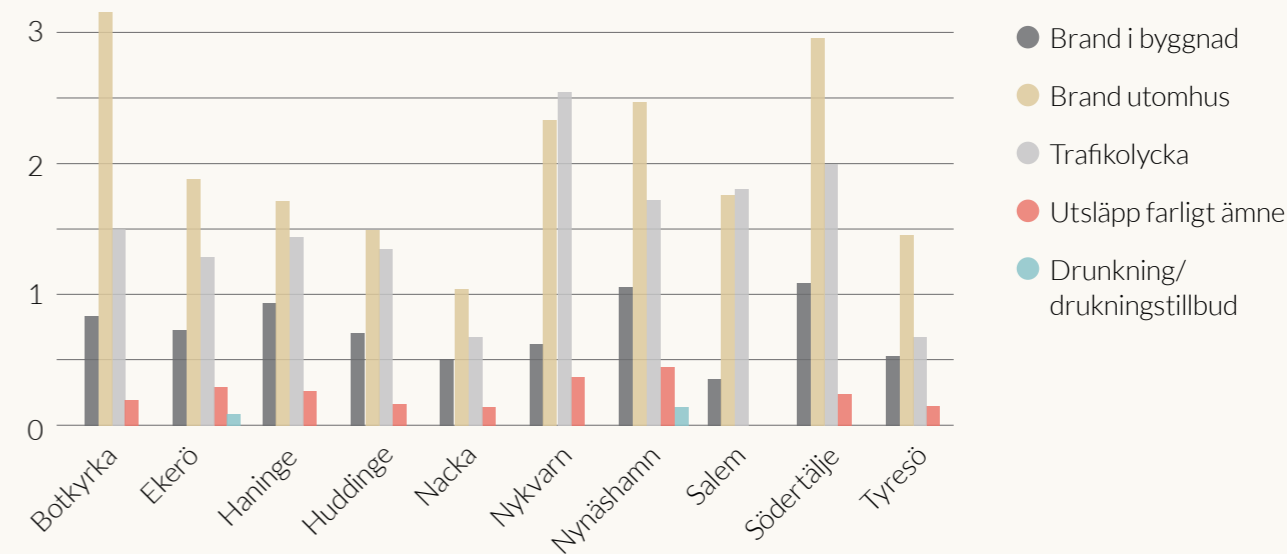
Insatser per år och 1000 invånare i Sverige och Södertörns brandförsvarsförbund

Typ av olyckor i Södertörns brandförsvarsförbund 2011-2014

Typ av insatser per 1000 invånare och år. Antalet är ett snitt mellan åren 2011-2014.

Statistik över insatstyper per kommun visar att majoriteten av våra kommuner har färre bränder i byggnader än snittet i Sverige. Det är bara Södertälje och Nynäshamn som ligger över rikssnittet per 1000 invånare. Två tredjedelar av dessa bränder sker i bostaden och det är också där de allra flesta dödsbränder sker. Antalet larm om brand utomhus är mycket högre än rikssnittet där Södertälje, Botkyrka, Nynäshamn och Nykvarn sticker ut särskilt bland våra medlemskommuner. Genom flera av våra medlemskommuner passerar stora

vägar vilket innebär mycket trafik. I Nykvarn, Nynäshamn, Södertälje och Salem sker flest trafikolyckor och det är också inom den olyckstypen de allra flesta svårt skadade och omkomna återfinns. Vad gäller druckningar och druckningstillbud är Ekerö och Nynäshamn överrepresenterade i förhållande till befolkningsmängd. Båda kommunerna har mycket vatten och relativt få antal invånare. Det är också dessa två kommuner tillsammans med Nykvarn som har ett relativt stort antal utsläpp av farligt ämne.

När sker räddningsinsatsen?

Flest insatser genomförs under perioderna april till och med augusti samt i december och januari. Bränder ute dominerar under sommartid. Trafikolyckor ökar sommartid, samt under årets perioder med halka. Bränder i byggnader har sina högsta värden under vintertid, före och efter jul. Det är endast mindre variationer på vilken veckodag som olyckor inträffar. Antalet olyckor är något fler runt helgen, mest beroende av att antalet bränder ute är högre under dessa dagar. Med hänsyn till vår övriga verksamhet är vår mest ansträngda tid på dygnet mellan klockan 09.00 och 21.00.

Var ska vi vara 2019?

2019 vill vi kunna visa upp en fortsatt utveckling av samverkan med våra medlemskommuner. Kommunerna ska känna till hur vi kan bidra med mer än det traditionella räddningstjänstarbetet. Vi ska vara en aktiv och involverad part i hela kommunens arbete med skydd mot olyckor.

Vi vill använda våra resurser för att hjälpa till i samhället. Utöver räddningstjänstarbetet vill vi hjälpa våra medlemskommuner och andra aktörer i deras arbete med trygghet och säkerhet. Med detta avser vi inte att ta över någon annans ansvar utan använda våra befintliga resurser för att bidra till att andra kan göra ett bra jobb.

Våra inriktningar bygger på flera faktorer. Dels utgår de från Lag (2003:778) om skydd mot olyckor där den första paragrafen lyder:

"Den verksamhet som ska bedrivas enligt denna lag syftar till att det i hela landet upprätthålls ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor för människors liv och hälsa och för egendom och miljö."

Där står också att: "Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt"

samt "För att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön skall kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder."

Det är också mycket tydligt uttryckt i lagen att vi ska samverka med andra för att de som vistas i våra kommuner ska få så bra hjälp som möjligt.

Vi ser oss också som en mycket viktig aktör för att uppnå Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vision: "Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av bränder i Sverige".

Utöver detta byggs våra inriktningar på vår riskanalys, så att vi på bästa sätt förhindrar och hanterar olyckor som händer och kan hända i vårt område. Genom att ta hänsyn till både lagen och lokala risker skapas en röd tråd från den nationella nivån till vår dagliga verksamhet.

Övergripande inriktningar

Vi har tagit fram sex inriktningar för verksamheten, dessa kommer styra och vägleda vårt arbete mellan 2016-2019. De är övergripande och bryts ner i verksamhetsplanen som beslutas av direktionen varje år. I verksamhetsplanen finns detaljerade mål som kan mätas och följas upp samt mer specificerat vilka aktiviteter som ska utföras under året.

Vi vill bidra till ett hållbart samhälle, ur ett ekonomiskt, ekologiskt och ett socialt perspektiv. Vi är en samhällsaktör som alla andra och ska därför ta ansvar för ett hållbart samhälle i vårt arbete. Inriktning 2 och 4 verkar för att antalet olyckor ska minska samt att samhällsstörningen vid olyckor ska minimeras. Det bidrar till ett mer ekonomiskt hållbart samhälle då samhällsstörningar och olyckor kostar samhället stora belopp varje år. Inriktning 3 som rör vår miljöpåverkan verkar för ett ekologiskt hållbart samhälle. Inriktning 5 handlar om att vi vill bidra till ett socialt hållbart samhälle. Vi har valt att belysa detta särskilt eftersom anlagda bränder i bilar och containrar är ett stort problem i vissa områden, vilket tyder på att samhället inte är socialt hållbart. Detta medför en stor kostnad för samhället och skapar en otrygghet för de människor som bor i området. När dessa problem eskalerar och börjar innefatta hot och våld mot uniformerad personal kan det också påverka vår möjlighet att utföra vårt räddningsuppdrag.

1

Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö med avseende på brand och andra olyckor

Den egna hemmiljön ska vara en trygg och säker plats där du inte riskerar att drabbas av olyckor. Ändå måste varje år cirka 230 000 människor uppsöka en akutmottagning efter att ha skadats i eller i närheten av hemmet. Brand i bostad leder till att cirka 100 människor omkommer varje år och cirka 1000 skadas allvarligt. I vårt område sker en stor majoritet av dödsbränderna i bostaden och cirka två tredjedelar av våra insatser till brand i byggnad sker i bostäder. Vi möter människor varje dag och har därmed stora möjligheter att identifiera och minska risker för både brand och andra olyckor i hemmiljön.

Viktiga åtgärder för att nå inriktningen:

Under perioden ska vi utveckla arbetet för att nå fler människor i sina hemmiljöer. Inom ramen för detta ingår bland annat hembesök. De utförs i förebyggande syfte där vi knackar dörr för att informera om brandsäkerhet, hjälpa till att kontrollera brandvarnare och se över vilka risker som finns i hemmet. När detta görs är det viktigt att vår information och våra åtgärder är anpassad efter den målgrupp som vi besöker.

Allmänna utrymmen utgör en risk för brand och brandspridning och därför ska vi göra tillsynen i flerbostadshus och radhus. Tillsynen ska omfatta bland annat källare, gemensam-

hetslokaler, trapphus med brandskyddstekniska installationer samt vindars brandbelastning och brandcellsindelning.

Vi ska undersöka hur vi kan skapa ett mer värde av brandskyddskontrollen, till exempel genom att kontrollera brandvarnare, informera om brandskydd och prata om risker i hemmiljön.

När olyckan är framme är det viktigt att du som först upptäcker olyckan kan göra en första insats, därför ska vi utveckla arbetet med att stärka ditt ansvarstagande och skapa förutsättningar för dig att sörja för din egen säkerhet.

Vi ska förbättra vår insatsstatistik så att vi får mer kunskap om hos vem det brinner. På så vis kan vi göra ytterligare åtgärder för att förebygga bränder hos dessa särskilda grupper. Ett forskningsprojekt om bostadsbränder har ökat kunskapen om den problematik som omger bränder i bostadsmiljö. Statistik runt denna olyckstyp ska fortgå och analyseras vidare för att förebygga bostadsbränder mer effektivt.

Samverkan med andra aktörer kan hjälpa oss att nå dem som löper större risk att råka ut för en olyckshändelse. De är ofta redan kända av någon annan förvaltning i kommunen, varför ett samarbete inom kommunen leder till att vi kan bidra till att deras hem blir säkrare.

Hemmiljön har ett visst inbyggt skydd som ska tillåta misstag utan att det medför förödande konsekvenser. Vi anser att detta skydd ska stärkas och ska därför under perioden påverka myndigheter att ändra lagar och regler som styr det byggnadstekniska brandskyddet i hemmiljö.

Med denna inriktning ska vi minska antalet bostadsbränder och brand i byggnad. Vi tror också att vi på detta sätt kan minska risken med att allt fler äldre vårdas i hemmet samt risken med tillfälliga boenden på grund av ökade flyktingströmmar.

2

Vi ska minimera samhällsstörningen vid olyckor och kriser

Olyckor och kriser har stor påverkan på samhället även utanför själva olyckan. Det kan handla om avstängda vägar, miljökador och personer som blir sjukskrivna på grund av olyckor. Vi ska bidra till att minska denna samhällsstörning genom att fånga upp hela det drabbade sammanhanget. Vid kriser i samhället ska vi bidra med de resurser och den kunskap som finns tillgänglig och som kan avvaras för att minska störningen.

Viktiga åtgärder för att nå inriktningen:

Vi ska ta fram ett koncept för att återkoppla till drabbade efter en olycka. Syftet med detta är att öka kunskapen om brand och andra olyckor samt underlätta arbetet med att bearbeta händelsen och återgå till vardag. Återkopplingen ska vara situationsanpassad och kan innebära allt från ett erbjudande om hjälp till en stor informationsträff för alla närboende. Vi ska informera om vad som orsakade olyckan och om det finns åtgärder som kan förbättra möjligheterna för en effektiv räddningsinsats. Representanter från brandförsvaret, polis, fastighetsägare, försäkringsbolag med flera kan närvara med syftet att svara på frågor, visa på hur insatsen gick till och ge råd om hur man kan gå vidare efter det inträffade.

När en olycka sker ska vi se till hela det drabbade sammanhanget, på såväl individ som systemnivå. Detta ska integreras i övningar och utredningar samt i det förebyggande arbetet.

Under perioden ska vi stödja andra aktörer för att minska samhällsstörningen i deras insatser, både före, under och efter olyckan. Exempelvis kan vi hjälpa till med befintlig personal, fordon, ledning och lokaler när ett sådant behov finns.

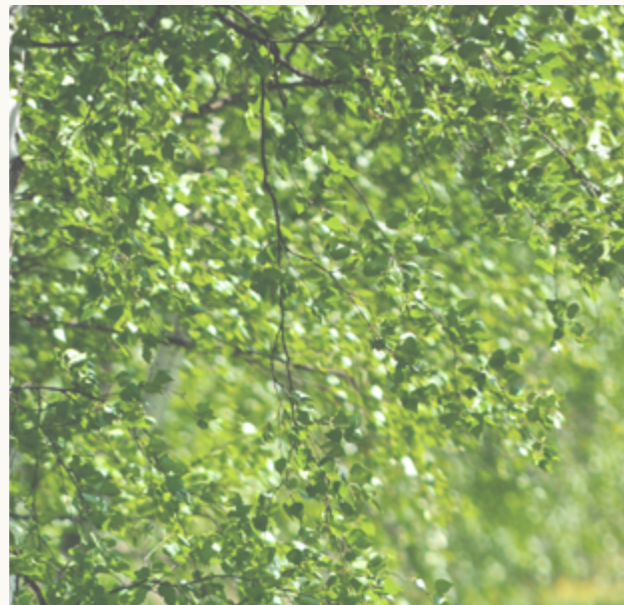
Vi vill delta i våra kommuners planering och övning för kriser. Vi vill också utveckla vårt samarbete med kommunerna vad gäller psykosocialt omhändertagande vid en olycka. Detta för att vara förberedda och öka möjligheten till att hjälpa till på ett effektivt sätt vid samhällskriser.

Denna inriktning bidrar till att minska konsekvenserna av alla olyckor i samhället och kan också öka vår förmåga att vara kommunerna behjälpliga vid större olyckor och kriser. Genom ökad samverkan med våra medlemskommuner och andra aktörer blir vi bättre på att hantera stora olyckor och kriser som vi inte är vana vid.

3

Vi ska minimera miljöpåverkan inom vår verksamhet

Som organisation strävar vi efter att minimera miljöpåverkan både i det vardagliga arbetet och under räddningsinsatser. Under perioden ska vi miljöcertifiera oss, vilket betyder att vi kontinuerligt ska se över våra miljörisker och försöka minimera dem. Vid olyckor påverkas miljön på olika sätt, det kan vara genom olyckans art där farliga ämnen läcker ut eller genom räddningsarbetet där kemiska medel måste användas. På 19 procent av våra insatser kan vi konstatera uppenbara miljöskador. Miljöpåverkan ska alltid beaktas och skador undvikas i den mån det går.

Viktiga åtgärder för att nå inriktningen:

Vi ska öka medvetenheten och kompetensen om miljöskador inom den egna organisationen. Detta görs genom att integrera miljöpåverkan i övningar och utbildningar, se över rutiner för hur insatser genomförs utifrån ett miljöperspektiv samt förändra taktik och teknik. Utöver det ska våra vardagliga rutiner utredas och ändras för att minimera miljöskador.

Stora utsläpp av farliga ämnen kan komma att påverka miljön utanför förbundets gränser, därför ska vi utöka samverkan med andra brandförsvaret och aktörer i regionen med syfte att synliggöra risker och förebygga skador på miljön.

Med denna inriktning bidrar vi till ett mer ekologiskt hållbart samhälle och minskar risken för att skyddsvärda miljöer ska bli förorenade.

4

Vi ska aktivt påverka arbetet mot andra olyckor än brand

Enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor ska vi verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder utan att andras ansvar inskränks. Detta görs redan men ska utvecklas och bli ett mer aktivt arbete där vi hittar nya forum och arbetssätt för att påverka och stötta andra aktörer. Cirka hälften av de olyckor som vi åker på är annat än brand, det gör att vi har en god insyn och ett bra underlag för att uppmärksamma andra aktörer på vad som måste förebyggas.

Viktiga åtgärder för att nå inriktningen:

Under perioden ska vi undersöka hur andra brandförsvaret arbetar med samverkan för att förhindra olyckor inom andra ansvarsområden än brand. Passande koncept anpassas och implementeras sedan i vår verksamhet.

Vår insatsstatistik ska användas till att uppmärksamma våra medlemskommuner och andra aktörer om risker och specifika olycksplatser i deras områden. Vi vill också stötta dem i deras arbete med förebyggande åtgärder.

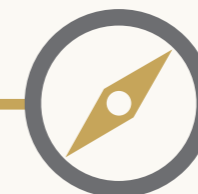
Under räddningsinsatser ser vi många gånger brister i skyddet som innebär risker för människor, miljö och egendom. Detta ska meddelas till ansvarig part och dokumenteras i vårt insatsrapporteringssystem. Tankesättet ska implementeras i våra övningar och utbildningar.

Under plan- och byggprocessen ska vi titta på andra risker utöver brand för att minska olycksrisker och så att miljön upplevs som trygg och säker.

Vi ska förbättra arbetet med hur vi hanterar riskerna med infrastrukturen i plan- och byggärenden. Samarbetet med våra medlemskommuner och andra berörda aktörer ska utvecklas.

Eftersom några av våra kommuner har mycket vatten och skärgård ska vi stödja dem i arbetet med säkra badplatser. Exempelvis kan vi kontrollera vattenområdet under bryggor och hopptorn samt kontrollera att det finns livräddningsutrustning.

Olyckor orsakar stort personligt lidande och kostar samhället stora belopp varje år. Med denna inriktning kan vi minska antalet olyckor och konsekvenserna av dessa. Åtgärderna syftar också till att hantera riskerna med infrastrukturen men också att skydda viktig infrastruktur från olyckor.

5

Vi ska bidra till ett socialt hållbart samhälle

Ett socialt hållbart samhälle tillgodoser medborgarnas grundläggande behov, rättigheter och utveckling. Genom goda livsvillkor skapas tillit, trygghet och stolthet för det egna bostadsområdet och för samhället i övrigt. Ett samhälle där det finns stora skillnader i människors livsvillkor kan medföra risk för social oro. Vi vill bidra och verka för ett samhälle där alla människor känner sig trygga, inkluderade och blir bemötta på ett likvärdigt sätt.

Viktiga åtgärder för att nå inriktningen:

Vi ska fortsätta träffa våra medborgare för att informera om säkerhet och trygghet och för att lära känna olika grupper i samhället. Under perioden ska detta arbete utökas och samverka med andra aktörer ske i större omfattning för att möta medborgare på nya arenor och under nya förhållanden. Vi ska besöka arrangemang där många människor samlas, såsom fritidsgårdar, skolor, idrottsklubbar och lokala evenemang, med ett målgruppsanpassat budskap.

Vi arbetar aktivt för att vara en arbetsplats som är fri från diskriminering och som ger lika möjligheter för alla, därför strävar vi efter en arbetsplats där olikheter tas tillvara och allas lika värde är självklart. Vi tror att en jämlik arbetsplats och ett jämlikt medborgarbemötande är förutsättningar för att vi ska nå ett tryggt samhälle där alla invånare känner förtroende för oss. När vi möter våra med-

borgare ska vi ha ett fördomsfritt förhållningssätt, för att erbjuda den bästa servicen till den människa vi möter. Vi ska vidareutbilda oss i jämställdhet och likabehandling för att erbjuda våra medborgare ett likvärdigt skydd och på så vis minska känslan av exkludering. Vårt arbete ska genomsyras av ett genus- och jämställdhetsperspektiv, både i det förebyggande arbetet, vid räddningsinsats och i arbetet efter olyckan.

Vi ska samverka med andra aktörer för kunskaps- och informationsutbyte om social hållbarhet. Det krävs att vi kontinuerligt utför omvärldsanalyser för att vara förberedda på olika typer av händelser. När vi har en period med social oro är det viktigt att vi har ett arbetsätt för att åtgärda risker med till exempel placering av bilar och containers. Risker som vi upptäcker i samhället ska meddelas till ansvarig part.

Anlagda container- och fordonsbränder bidrar till en otrygghet i samhället. Att förebygga dessa bränder har positiva effekter på både miljö, egendomskostnader och trygghetsfaktorer. När det gäller bilbränder och brand i container ligger vi mycket högt i förhållande till riksnittet. Enligt polisen är en klar majoritet, över 90 procent rubricerade som brott, vi ska fortsätta analysera dessa bränder för att kunna koppla dem till specifika platser, tidpunkter eller orsaker. Kommunerna ska informeras om vilka platser som är mest drabbade och förslag på åtgärder ska presenteras.

Vi ska undersöka vilka koncept som finns för att öka utbytet mellan ungdomar och vår personal och hur vi kan använda oss av dessa i vår verksamhet.

Förutom att vi genom denna inriktning kan lära oss mer om våra målgrupper och öka förtroendet för oss i samhället tror vi också att vi kan minska antalet anlagda bränder utomhus och därmed öka tryggheten i samhället. Vid social oro kan det finnas en riskbild mot oss vilket leder till att vi blir begränsade i att utföra vårt uppdrag, för att kunna hjälpa våra medborgare på bästa sätt måste vi därför skapa ett mer socialt hållbart samhälle.

6

Vi ska förbättra förutsättningarna för effektiva räddningsinsatser

I samhället finns ett inbyggt skydd för mänskliga misstag utan att det ska medföra allvarliga konsekvenser för människa, egendom eller miljö. När det här skyddet fallerar eller inte räcker till ska samhällets resurser hjälpa till att minimera skadan. För att minska konsekvensen av en olycka krävs att det inbyggda skyddet fungerar och att samhället är väl förberett för den hjälpinsats som behövs.

Viktiga åtgärder för att nå inriktningen:

För oss är det viktigt att du själv har förmåga och kunskap att hantera en händelse innan den blir för stor, därför ska vi stärka din förmåga. Det finns också ett behov av att utöka hjälpverksamheten i närsamhället, med till exempel första insatsperson. Vi ska studera hur andra arbetar med närsamhällets förmåga och sedan införa passande koncept hos oss. Detta ger den drabbade snabbare hjälp och ger också oss bättre förutsättningar för att göra en effektiv insats.

När händelsen blir större måste både kommunen och regionen ha tillräcklig förmåga för att hantera händelsen. Därför ska vi vara drivande i utvecklingen av den regionala nivån.

Vår egen operativa förmåga ska också stärkas. Det ska göras med en förändrad övningsverksamhet som bland annat innefattar insatsplanering, utbildning, övning, taktik, ledning samt utvärdering med erfarenhetsåterkoppling.

Kopplingen mellan våra olika arbetsområden ska stärkas för att öka vår förmåga. Detta gäller exempelvis mellan plan- och byggprocess, skriftlig redogörelse, tillsyn, brandskyddskontroll, räddningsinsats, olycksutredning och erfarenhetsåterkoppling.

Byggnader är utrustade med ett visst brandskydd såsom brandcellsgränser, larmanordningar och utrymningsmöjligheter. Detta måste underhållas under förvaltningsskedet för att minska brand- och rökspridning och för att i slutändan rädda liv och egendom. Under perioden ska vi verka för ett robust byggande där brandskydd är en prioriterad fråga i både byggskede och förvaltningsskede. Det sker genom vår medverkan i plan- och byggprocessen, på tillsyner, vid brandskyddskontroller och vid hembesök.

Vi ska utreda möjligheterna för vår räddningscentral att ha mer information om olika objekt och riskgrupper, så att vi på väg till en olycka kan få värdefull information och förbereda oss bättre för hur vi ska agera på plats.

Vi ska stärka vår förmåga att genomföra insatser på större riskobjekt såsom Sevesoanläggningar och anläggningar som klassas som farlig verksamhet.

Vi behöver förbättra vår statistik för att göra åtgärder på rätt plats för rätt personer, bättre använda våra resurser och upptäcka varför konsekvenserna av en olycka ibland blir förödande. Möjligheterna till att redovisa uppgifter om drabbade personer ska förbättras. Då vi samtidigt arbetar med jämställdhetsintegrering, ska statistiken kompletteras med uppgifter för män och kvinnor. Vi ska bli bättre på att fylla i och använda våra insatsrapporter men också göra fler brandorsaksutredningar och olycksutredningar, både på bra och dåliga insatser. Orsaken till olyckan ska utredas men också hur räddningsinsatsen gick till, detta för att se vilka faktorer som påverkar våra möjligheter till en effektiv räddningsinsats. Vi ska även undersöka hur andra brandförsvaret arbetar med olycksutredning för att förbättra vår egen verksamhet.

Inriktningen gör att vi kan minska risken för stora olyckor med omfattande konsekvenser.

Olyckan – före, under och efter

Olycka

Att hantera en olycka kan delas in i faserna före, under och efter händelsen. Hanteringen av olyckan börjar redan före den har inträffat genom att rätt förutsättningar finns för att hantera konsekvenserna. Under själva hanteringen så krävs en organisation som ger en snabb och effektiv respons. Efter olyckan krävs en hantering av de drabbade som skapar trygghet och förebyggande av en upprepning av olyckor. Vi har valt att dela in vårt handlingsprogram enligt denna uppdelning men vi vill också tydliggöra vilket ditt ansvar är i olyckans alla skeden samt vilken roll övriga kommunen har.

Före olyckan

Den bästa olyckan är den som aldrig händer. Därför har vi ett viktigt uppdrag att förebygga brand och andra olyckor. Det gör vi tillsammans med dig och med din kommun samt med andra viktiga aktörer.

Vad gör du?

Hur kan du förebygga att bränder och andra olyckor sker? Som du kanske redan vet är det ett lagkrav att du ska göra det. En del är att du själv tar reda på vad som gäller för dig och din verksamhet. Ta kontakt med oss, ditt försäkringsbolag eller andra aktörer och fråga hur du kan stärka ditt brandskydd. Missköter du ditt brandskydd kan det få stora konsekvenser, inte bara i förstörd egendom utan även på liv och hälsa, dessutom kan ditt försäkringsbolag kräva dig på ersättning eller högre självrisk.

En brand bör släckas inom två minuter för att orsaka minimala konsekvenser. Utfallet av en trafikolycka blir alltid bättre med en snabb och korrekt insats. Om du befinner dig nära händelsen är du den som har bäst möjlighet att bromsa eller avbryta förloppet. Rätt förutsättningar genom utbildning och utrustning blir då avgörande. Vi vill uppmana dig att regelbundet kontrollera dina brandvarnare och skaffa utrustning såsom brandsläckare och en första hjälpen-låda. Se också över din hemförsäkring så att den är aktuell och gäller för din egendom. Vi rekommenderar dig också att gå utbildning i hur du använder brandsläckare samt hur du gör hjärt- och lungräddning.

Systematiskt brandskyddsarbete

Ett systematiskt brandskyddsarbete kan enkelt ses som ett sätt att ha ordning och reda i brandskyddet. Om du har ett företag eller bedriver en verksamhet ska du ha ett systematiskt brandskyddsarbete som är dokumenterat. Det bör finnas en ansvarig med särskilt ansvar för brandskydd och dokumentation. Det är också lämpligt att den som äger byggnaden och den som bedriver verksamheten reder ut vem som ansvarar för vilka delar i brandskyddet och gärna reglerar detta i någon form av avtal.

Ett systematiskt brandskydd bör bedrivas för alla byggnader eller anläggningar, dock i varierande omfattning. Där du bor kan det räcka med att ha någon form av släckutrustning, samt att ha brandvarnare uppsatta som du regelbundet kontrollerar och byter batterier i. Det systematiska brandskyddsarbetet växer sedan successivt beroende på riskerna i en verksamhet eller byggnad.

Skriftlig redogörelse av brandskyddet

Den skriftliga redogörelsen är en kortfattad och övergripande redovisning för brandskyddet och kan ses som en sammanfattning av det systematiska brandskyddsarbetet. Den ska lämnas in till oss för vissa byggnader eller anläggningar där konsekvenserna av en brand kan bli särskilt stora. Om du vill veta om din verksamhet omfattas av detta krav kan du läsa SRVFS 2003:10 - Statens räddningsverks föreskrifter om skriftlig redogörelse för brandskyddet. Vi kräver in en ny skriftlig redogörelse vart femte år, vid ändrade ägarförhållanden eller väsentliga förändringar av byggnaden.

Förvaltning av byggnad

Inte sällan så drabbas samhället av olyckor vars konsekvenser blir värre på grund av ombyggnad och bristande underhåll. Det är viktigt att de funktioner som ska verka förebyggande och begränsande i händelse av olycka eller brand är fullt fungerande. Om du ska göra en ombyggnation eller underhåll behöver du beakta hur skydd mot brand och andra olyckor påverkas. Du kan kontakta oss eller din kommun för att få vägledning och mer information.

Vad gör vi?

Eftersom vi har som uppgift att värna om våra medborgares trygghet och säkerhet arbetar vi på olika sätt med att förebygga olyckor. Utöver det måste vi också vara förberedda på att hantera olyckor som kan ske i våra kommuner.

Tillsyn

Ett sätt att stärka tryggheten för våra medborgare är att vi gör tillsyn på olika verksamheter i kommunen och ser över brandskyddet. Tillsynen innefattar kontroll av att brandskyddet har en tillfredställande nivå där verksamhetens risker balanseras av tillräckliga skyddssystem, kunskap och ordningsregler. Utifrån en anläggnings risker väljer vi var vi gör tillsyn och med vilket intervall vi återkommer. En tillsyn kan resultera i förelägganden om brandskyddet är för dåligt i förhållande till de risker som finns. Tillsynen är också en möjlighet för oss att informera om förebyggande åtgärder och tips för att ytterligare öka säkerheten.

Vi medverkar även vid så kallade kvällstillsyner tillsammans med socialförvaltningen, polisen och skatteverket. Vid dessa tillfällen kommer vi ut oannonserat till verksamheter där det bedrivs offentlig tillställning, exempelvis nattklubbar och restauranger. Då kontrollerar vi i huvudsak att lokalen är lämplig för den aktuella verksamheten ur ett brandskyddsperspektiv.

Vi genomför också tillsyn av verksamheter där brandfarliga och explosiva varor hanteras i tillståndspliktig mängd. Då kontrollerar vi att Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor följs. Vid behov kan tillsyn även ske av verksamheter där hanteringen inte kräver tillstånd.

I verksamheter som hanterar stora mängder kemikalier utför Länsstyrelsen tillsyn enligt Sevesolagstiftningen. Vi medverkar på denna tillsyn som sakkunniga i brand men också för att informera Länsstyrelsen om vilken för-

måga vi har att hantera olyckor på objektet och hur vi informerar allmänheten om vilka risker verksamheten innebär. Verksamheter som klassas som farlig verksamhet enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor utför vi själva tillsyn på.

Rengöring av fasta förbränningsanordningar

Rengöring (sotning) syftar till att förebygga brand. Kommunen ansvarar för all sotning men har anlitat sex entreprenörer som utför tjänsten. Vi kontrollerar att dessa utför sotning och tillhörande tjänster korrekt. Om du vill sota själv hemma hos dig måste du ansöka om det via en särskild blankett som finns att ladda ner från vår hemsida.

Tidsfrister för rengöring fastställs av vår direktion. Fristerna tas fram med hänsyn till sotbildning, bränsle, typ av anläggning samt energibehov med hänsyn till klimatförhållanden och bebyggelsestruktur.

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i den fasta förbränningsanordningen för att förebygga skador på människor, egendom och miljö till följd av brand. Brandskyddskontroll utförs av vår personal i kommunerna Botkyrka, Ekerö, Haninge, Nacka, Nykvarn, Salem och Södertälje. I Huddinge, Nynäshamn och Tyresö sköts brandskyddskontrollerna av sotningsdistrikten.

De personer som utför brandskyddskontroll ska uppfylla kompetenskrav enligt föreskrifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och ansvarar själva för att upprätthålla sin kompetens. Brandskyddskontrollen får endast utföras av våra brandskyddskontrollanter eller den brandskyddskontrollant som är delegerad av oss.

Rådgivning, utbildning och information

Vi bistår allmänheten med rådgivning och information genom att erbjuda utbildning till kommuner, företag, organisationer och enskilda. Vi utbildar också skolbarn i grundläggande brandkunskap, utbildningen återkommer i olika årskurser med variation i innehåll efter ålder. Genom att stärka medborgarna i att förebygga och hantera en olycka är sannolikheten större att uppnå de nationella målen om att ingen ska omkomma eller skadas till följd av en brand.

Vi underlättar för dig som individ att ta del av vår information genom vår hemsida där du själv kan söka information, ansöka om olika tillstånd och med hjälp av olika mallar komma igång med ett systematiskt brandskyddsarbete. Vi har också informationskampanjer där vi lägger fokus på prioriterade frågor vid olika tidpunkter, till exempel brandvarnare inför advent, eldning i naturen inför sommaren och drunkningsolyckor inför badsäsongen.

Vi utbildar och utrustar även första insatspersoner. Dessa kan vara väktare, hemtjänstpersonal eller andra som rör sig ute i samhället. Vi utbildar dem i lägesrapportering och akut omhändertaganden och kan larma dem på olyckor. Tanken är att de ska kunna göra en första avhjälpande åtgärd innan vi kommer till platsen.

Samhällsplanering

Vi hjälper medlemskommunerna med säkerhetsfrågor och är i övrigt kommunen behjälplig i frågor som rör medborgarnas skydd och säkerhet. Vi har särskilda kontaktpersoner som har i uppdrag att underlätta och vara en länk med respektive kommun. Exempel på arbetsområden där vi är involverade är kommunens krishantering, brottsförebyggande verksamhet, riskhantering, och brand- och säkerhetsfrågor i plan- och byggprocessen. I de fall kommunerna upprättar kommunövergripande handlingsplaner för skydd mot oönskade händelser eller dylikt ser vi oss som en naturlig aktör i detta arbete.

Vi är remissinstans för olika myndigheter, såsom Polismyndigheten beträffande tillstånd för offentlig tillställning och till kommunernas alkoholhandläggare gällande serveringstillstånd.

Övningsverksamhet

Vi övar och utbildar oss kontinuerligt för att kunna hantera olyckor i vårt område. Det handlar om allt från övningar på enskilda verktyg till storskaliga olyckor där flera brandstationer och flera befälsnivåer samverkar med andra organisationer. Övningsverksamheten underhåller och utvecklar all personals förmåga inom de områden som övas. Den är också anpassad efter framtidens räddningstjänst som består i rörligare arbetsgrupper och fler/andra arbetsuppgifter som kräver större flexibilitet i övningsstrukturen.

Vad gör övriga kommunen?

Kommunen har stora möjligheter att förebygga olyckor. Tillsammans med oss och andra aktörer arbetar de för att du ska känna dig trygg och inte drabbas av olyckor.

Tekniska förutsättningar

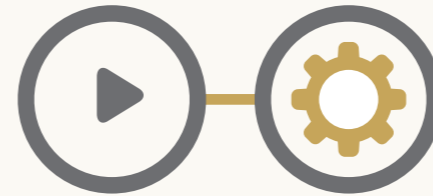
De miljöer där en olycka inträffar måste vara uppförda och utformade så att konsekvenserna av en olycka minimeras, i den mån riskerna är kända. Till exempel är brandcellsgränser avgörande för att kunna begränsa en brand. Det är viktigt att byggnader och anläggningar konstrueras på ett korrekt sätt och inbyggda brandbegränsningar fungerar. Brandvattenförsörjning är ett annat exempel på viktiga tekniska förutsättningar för våra möjligheter till en effektiv insats. Kommunerna ser till att brandpostnätet är väl utbyggt och utformat i samråd med oss. Andra exempel på viktiga tekniska förutsättningar är räddningsvägar, rökluckor, sprinkler och rätt installerade värmekällor.

Identifiering av risker

Vissa grupper i samhället löper större risk att råka ut för en olycka. För att hitta dessa personer är ett nära samarbete mellan oss och kommunens övriga verksamheter en förutsättning. Att komma i kontakt med dessa individer ökar möjligheten att förbättra deras levnadsmiljö och stärka deras säkerhet. En situation med en åldrande befolkning och en ökad hemvård kan medföra ökade risker i hemmet. Ökade flyktingströmmar för med sig snabbt upprättade och tillfälliga bostäder och verksamheter. Det är viktigt att kommunen ser till att säkerheten i dessa miljöer uppfyller en grundläggande säkerhetsnivå. Vi är en viktig samarbetspartner i detta arbete.

Underlag till brandförsvaret

Tillgång till rätt information är avgörande för att upprätthålla en god förmåga att hantera en händelse. För att veta var och hur åtgärder ska sättas in krävs goda underlag i form av bland annat ritningar och ägarinformation. Ett nära samarbete med våra medlemskommuner, länsstyrelse och lantmäterier är viktigt för att erhålla ritningar och kartor samt för att identifiera rätt åtgärder för att skydda byggnader och miljö.

Vad gör du?

Om du upptäcker eller får kännedom om en brand eller en olycka som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön ska du, om du har möjlighet, varna dem som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. Det måste du också göra om du får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för en brand eller olycka.

När du upptäcker en olycka är din egen förmåga att hantera den betydande för hur skadeförloppet utvecklas. Genom att du som enskild kan bryta skadeförloppet i tidigt skede ökar förutsättningarna för att vi ska lyckas i vår insats. Konsekvenserna blir då mindre och kostnaden för samhället kan begränsas. Att du kan släcka den lilla initialbranden med hjälp av en handbrandsläckare eller påbörja hjärt- och lungräddning innan vårdpersonal är på plats kan vara avgörande för slutresultatet.

Under olyckan

När olyckan väl har hänt är det viktigt att någon agerar snabbt för att avbryta olycksförloppet. Det kan vara du om du har möjlighet utan att själv skadas, annars ringer du 112 så kommer vi eller någon annan för att hjälpa dig.

Du som enskild kan hantera de allra flesta olyckor i vardagen. Vid allvarigare olyckor kan vi hjälpa dig tillsammans med andra aktörer. Vi har även tillgång till regionens resurser när vi själva inte kan hantera händelserna, till exempel vid allvarliga kemikalieutsläpp eller drunkningstillbud. Vid sällan förekommande händelser som stora skogsbränder kommer hela nationens förmåga att behövas.

Nationens förmåga

Regionens gemensamma förmåga

Vår förmåga

Din förmåga

Vad gör vi?

Under en olycka krävs det mycket av oss. Den riskanalys som ligger till grund för handlingsprogrammet indikerar vilken operativ förmåga som behövs. Den visar också vilka som löper störst risk att drabbas av en olycka och vad vi måste vara förberedda på i framtiden. Det arbete vi har gjort före olyckan ska ge en snabbare och mer effektiv respons till de som behöver vår hjälp.

Alarmering

En snabb hantering av olycksförloppet i syfte att avbryta eller begränsa olyckan är viktigt för att minimera konsekvenserna av en olycka och de drabbades lidande. När du ringer 112 tas ditt samtal emot av SOS Alarm som intervjuar dig, under tiden lyssnar vi på samtalet och larmar ut närmsta enhet så snabbt vi misstänker att vår hjälp kan behövas. Det kan vara våra egna räddningsstyrkor men i några kommuner kan vi också aktivera första insatspersoner vid brand eller misstanke om brand. Dessa personer kan komma före oss till platsen och vidta enklare skadebegränsande åtgärder med exempelvis handbrandsläckare. De är också utrustade med radio- och kommunikationssystemet Rakel och kan därmed rapportera till oss hur det ser ut på olycksplatsen. Vid en insats har räddningscentralen den övergripande lägesbilden av händelsen och eventuella samtida händelser i området och kan fördela resurser därefter.

Vi kan också med hjälp av kameraövervakningen skicka kommunens vaktbolag för att träffa personer som uppehåller sig vid fastigheten i ett förebyggande syfte. På så vis kan vi förebygga bränder och olyckor. Vi får även en snabbare larmkedja med stora värden som kan räddas och minskad samhällsstörning.

Kommunikation

För att kommunicera på räddningsinsatser, både med varandra, med räddningscentralen och andra aktörer i samhället använder vi oss av Rakel. Rakel står för radiokommunikation för

effektiv ledning och är ett landstäckande kommunikationssystem som infördes för att stärka den svenska krisberedskapsförmågan. Rakel är byggt och planerat för att klara krissituationer, det har en egen infrastruktur som klarar tuffa väderförhållanden och det finns dubbla förbindelser i princip överallt. Dessutom är alla växlar och basstationer utrustade med reservkraft vilket gör att Rakel är tåligt vid elavbrott. Våra Rakelmobiler är programmerade med ett stort antal olika talgrupper. Varje talgrupp innehåller de personer, funktioner, som behöver samverka i en viss fråga vilket gör att olika enheter snabbt kan komma i kontakt med varandra. Till exempel kan vi kommunicera med polis och ambulans på väg till och under en insats.

Ledning

För att genomföra en effektiv och korrekt hantering av olyckor krävs en rätt utformad ledningsorganisation. Vi har ett system med flera ledningsnivåer som formas efter det behov som olyckans hantering kräver. Olyckans komplexitet, mängden personal som hanterar olyckan, behovet av att samverka med andra aktörer samt att minimera påverkan på samhället är några av de faktorer som styr hur ledningsorganisationen byggs upp. Vår ambition är att behålla den högre ledningen under så lång tid som möjligt. Detta för att inte tappa initiativ och behålla den inriktning och de helhetsbeslut som är fattade.

Insatsförmåga

En snabb hantering av olyckan är avgörande, därför lägger vi stor vikt vid att få närmiljön att agera. Den drabbade själv, grannar och förbipasserande är de som har möjlighet att genomföra en första insats och kan på så vis påverka konsekvenserna av olyckan. Vissa kommuner har också första insatspersoner som kan vara snabbt på plats och göra enklare skadeavhjälpan åtgärder. När denna första insats inte lyckas eller behöver kompletteras så finns våra resurser tillgängliga för uppgiften.

Vår förmåga att genomföra en räddningsinsats kan beskrivas som en kombination mellan hur snabbt en första insats kan påbörjas, mängden tillkommande resurser samt hur väl vi genomför själva räddningsarbetet. Beroende på den drabbades hjälpbehov, kopplat till liv, egendom och miljö, utformas insatsorganisationen. Hjälpbehovet varierar med olyckstyp och därför är vi också flexibla i vilka resurser som skickas och hur ledningsorganisationen byggs upp. Vi ska ha en god insatsförmåga för de händelser som bedöms kunna inträffa inom vårt område.

Vi har personal och utrustning på ett tjugotal brandstationer i vårt område för att snabbt nå den som behöver vår hjälp. Våra hel- och deltidsstationer är utplacerade i de större tätorterna, och personalen på dessa har ansvar för att upprätthålla beredskap inom respektive område samtidigt som de utför de dagliga arbetsuppgifterna på brandstationen eller i dess närområde. Som komplement till dessa finns brandvårn, främst ute på våra öar. På vissa stationer finns också dagtidspersonal som kan sättas in i lednings- och stabsarbete om olyckan kräver det. På varje brandstation finns utrustning och fordon för att kunna genomföra räddningsuppdrag vid flertalet olyckstyper såsom brand, trafikolyckor, drunkning, utsläpp av farligt ämne, självmordsprevention, sjukvårdslarm, naturolyckor, nödställda personer och djur med mera. Vid olyckor är det inte ovanligt att utrustning och personal från flera brandstationer nyttjas för att hantera olyckan så effektivt som möjligt. Vid sällan förekommande olyckor kan det krävas specialresurser, de återfinns på några utvalda stationer i regionen och används genom samverkan.

Våra nuvarande brandstationer fördelade på heltidsstationer, deltidsstationer och brandvårn kan du se på sidan 7.

Uthållighet

Om en räddningsstyrka från en brandstation larmas till en olycka innebär detta att beredskapen för ytterligare ett larm i samma område blir begränsad. Genom att vi är en

stor organisation som dessutom har samarbetsavtal med våra grannar kan vi relativt snabbt få fram resurser från annan närliggande station vid behov, dock har vi inte resurser för att helt återbesätta beredskapen. Räddningscentralen har ett ständigt uppdrag att övervaka resursläget i regionen och vid behov flytta resurser så att en acceptabel beredskap för nytt larm kan uppnås. I detta arbete tas hänsyn till hur lång körtid det är till respektive område, men också hur stor sannolikhet området har för att en olycka ska inträffa. Vid extrem belastning på organisationen kan det vara aktuellt att kalla in extra personal för att klara uppdraget.

Samverkan

Vi är bara en av alla aktörer som verkar före, under och efter en olycka. I vissa fall är samverkan med andra aktörer reglerat i särskilda samverkansavtal för att tydliggöra gränsdragning eller hur resurser kan utnyttjas. Med hjälp av avtal kan vi utföra tjänster inom områden där andra organisationer har huvudansvaret men där våra resurser är snabbare.

Vid händelser som har betydande påverkan på samhället kontaktar vår räddningsledare kommunens tjänstemän enligt en larmlista, som uppdateras kontinuerligt av kommunen. Detta för att informera om händelsen och om kommunen behöver vidta åtgärder i det fortsatta arbetet.

Samverkan med andra brandförsvare möjliggör tillgång till räddningsresurser vid ansträngda lägen eller vid de tillfällen då en enhet från ett annat brandförsvare är närmast den inträffade olyckan. Samverkansavtal finns med brandförsvare i kringliggande kommuner och kan användas helt gränslöst. Detta gör att den drabbade kan få hjälp snabbare och att vi får en bättre uthållighet vid insatser.

Överenskommelse med brandförsvaren i Stockholms län ger möjlighet till hjälp med stabs- och ledningsstöd på skadeplats och mellan räddningscentralerna.

I Stockholms län finns även en gemensam organisation för kemikalieolyckor. Organisationen bygger på ett gemensamt handlings-sätt, kunskapsorientering och strategisk utlokalisering av olika resurser och kompetenser för händelser med kemikalieinslag. I avtalet om gemensam kemorganisation avtalas även om att vi ska ha skyttar för punktering av gasflaskor som en länsresurs. Vi har också avtal med Storstockholms brandförsvaret om att använda deras resurser för vattendykning. Utöver det har vi länsgemensamma resurser vad gäller tung räddning, räddningsklättring, djurlivräddning och skogsbrand. Vi har också en extra container som innehåller luftpaket för insatser som innefattar omfattande rökdykning, samt en container med extra material för släckinsatser. För landstinget driftar vi en saneringscontainer för kemikalieolyckor samt en katastrofenhet med sjukvårdstält, filter och båtar.

Nynas AB i Nynäshamn har en egen industribrandkår som vi samverkar med, vid räddningsinsatser både inom och utanför Nynas verksamhetsområde, de kan även larmas av vår räddningscentral. Samverkan gäller både för materiel och personal vid insatser som betecknas som kommunal räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Utöver en utvecklad och öppen samverkan på olycksplatsen så finns Samverkan Stockholmsregionen som är en funktion som sammankallar flertalet myndigheter och organisationer för att underlätta samverkan. Denna samverkan sker på mer övergripande och strategisk nivå, ofta mellan olika ledningscentraler eller motsvarande. Vi är en naturlig samarbetspartner inom samverkansfunktionen och medverkar i flera olika forum för att utveckla och förbättra den.

Med Sörmlandskustens räddningstjänst och Strängnäs kommun finns avtal om att vår räddningscentral kan larma ut deras stationer vid larm.

Om vår egen räddningscentral skulle drabbas av teknikkraftfall finns avtal med andra räddningscentraler för att de ska ta över driften, så kallade sekundärcentraler.

Uppdrag utöver räddningstjänst

Via avtal och överenskommelser bedrivs flertalet andra uppdrag.

- **Vi larmas vid sjukvårdsfall** där vi påbörjar och hjälper ambulansen med hjärt- och lung-räddning. Det medför en snabbare respons för den drabbade.
- **Vi utför akut omhändertagande** av självmordsbenägen person. Vi söker efter personen och försöka tala denne tillrätta tillsammans med polis och ambulans.
- **Vi assisterar ambulans** till farbar väg.
- **Vid olyckor på väg och järnväg sanerar vi** vägbanan samt tåg och tåganläggning.
- **Automatiska brandlarm** är en servicetjänst där vi kontrollerar orsaken till larmet.
- **Vi utför akut restvärde** efter en brand eller olycka. Det innebär att vi gör åtgärder för en torr och rökfri miljö på och i sannolikt försäkrade byggnader.

Om en person eller organisation söker vår hjälp ska vi hjälpa till, oavsett om det finns avtal eller överenskommelser, om det är möjligt utifrån kompetens och tillgängliga resurser.

Hur du varnas vid allvarliga händelser

I tätorter varnas du genom signalen viktigt meddelande till allmänheten (VMA) vid stora olyckor och allvarliga händelser. Det kan till exempel vara vid gasutsläpp, extremt väder eller en stor brand. Det kan även vara flyglarm om landet är i krig. Signalen styrs från antingen vår räddningscentral eller från Storstockholms räddningscentral via kommunernas utomhusvarningsystem (tyfoner). Signalen följs av ett meddelande i Sveriges Radios FM-kanaler. Informationen kan också komma i Sveriges Television, Sveriges Utbildningsradio, SVT Text samt TV4, Kanal 5 och Kanal 9. Om du bor i områden utanför tyfonernas hörbarhet kommer du endast att varnas via tv och radio. Du kan också varnas via sms till din mobiltelefon om ditt abonnemang är kopplat till en adress i det aktuella området.

Räddningstjänst under höjd beredskap

I syfte att rädda befolkningen och civil egen-dom från krigets verkningar ska vi under höjd beredskap, förutom fredstida uppgifter, även ansvara för:

- **upptäckande, utmärkning och röjning** av farliga områden
- **indikering, sanering och andra åtgärder** för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel
- **kompletterande åtgärder** som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullföljas.

Vi ska också under samma tid delta i åtgärder för första hjälp åt och transporter av skadade samt för befolkningskydd.

Regeringen kan besluta om höjd beredskap om landet är hotat. Regeringen har föreslagit att det under kommande mandatperiod ska inledas en planering för ett utökat och förbättrat civilt försvar. Vi ska därför planera för de uppgifter och det åtagande som faller på oss under höjd beredskap. Vid ett sådant tillfälle kan även vår organisation behöva tillföras ytterligare personal och specialenheter.

Vad gör övriga kommunen?

Kommunerna har flera verksamheter som rör sig ute i samhället såsom väktare, hem-tjänst, fältassistenter och nattvandrare. Att ge oss möjlighet att larma dessa som en första insatsperson vid olyckor är något som ofta kan korta tiden till att den nödstälde får hjälp.

Efter olyckan

För att verka på bästa sätt gentemot kommuninvånarna är det viktigt att fortsätta arbetet även efter att en olycka inträffat. För att bli bättre måste vi lära oss av de insatser vi genomför och finnas till för de drabbade om frågor dyker upp i efterhand.

Vad gör du?

Om du råkar ut för en olycka är det troligt att frågor dyker upp i efterhand. Du får gärna vända dig till oss med dessa frågor. Du finner kontaktuppgifter till oss på vår hemsida eller via kommunens växel.

När en olycka inträffat är det också viktigt att du frågar dig själv vad du kan göra för att det inte ska inträffa något liknande igen. Använder du cykelhjälm? Testar du dina brandvarnare regelbundet? Har du handbrandsläckare hemma? Vet du var närmsta utrymningsväg finns på din arbetsplats? Efter att en olycka inträffat är det viktigt att det förebyggande arbetet fortsätter för att kedjan ska bli så stark som möjligt.

Hur mår du?
Kan det brinna igen?

Varför får du inte komma in i din lägenhet?
Vad hände egentligen?

Kan du inte bo kvar?
Behöver du kontakta försäkringsbolaget?

Vad gör vi?

Vi ska hjälpa dig samt din omgivning att hantera omständigheterna för olyckan och snabbare komma tillbaka i vardagen. Att minimera påverkan på samhället på såväl individ som systemnivå är målet vid hanteringen av alla olyckor. Detta kan även innefatta en uppföljning där vi bistår dig eller andra drabbade en tid efter händelsen.

Att ständigt utreda och utvärdera vårt arbetsätt och genomförande ger möjligheten att förbättra och hitta nya vägar för att skapa en snabbare och bättre hantering av olyckor. När en räddningsinsats är avslutad ser vi till att olyckan undersöks för att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. I de flesta fall räcker det med den insatsrapport som skrivs efter varje insats men vid mer komplexa händelser kopplas speciella olycksutredare in, för att arbeta mer metodinriktat. Dessa utredare samverkar även med andra myndigheters utredare. Gemensamt för olycksutredning, oavsett omfattning, är att syftet och målet ska vara i ett lärande perspektiv, alltså inte dömande. Det som framkommer kommuniceras ut i organisationen vilket i förlängningen förbättrar vårt arbete. I vissa fall skickas även dessa utredningar till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att få en större spridning på de lärdomar som har dragits vid olika olyckor.

ras ut i organisationen vilket i förlängningen förbättrar vårt arbete. I vissa fall skickas även dessa utredningar till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att få en större spridning på de lärdomar som har dragits vid olika olyckor.

Vad gör övriga kommunen?

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar och ska se till att de personer som bor eller vistas i kommunen kan göra det under trygga och säkra förhållanden.

Vid en olycka så hamnar hanteringen av den drabbade på kommunens bord. Ofta löser vi detta på olycksplatsen men i vissa fall krävs långtgående eller omfattande åtgärder. Att ha en beredskap för psykosocialt omhändertagande är viktigt vid en olycka med ett flertal skadade, i mindre skala finns socialjour och

liknande. Kommunen hjälper också till att ordna med tillfälliga lokaler och transporter för att underlätta för de drabbade vid en kris eller olycka. Ett nära samarbete mellan kommun, brandförsvaret, polis, sjukvård med flera krävs för att genomföra ett så bra omhändertagande av de drabbade som möjligt.

Hamnområden och dess gränser i vatten

Vi ansvarar för de räddningsinsatser som behöver genomföras inom kommunen och som inte faller under det statliga räddningstjänstansvaret. Inom ett hamnområde har vi ansvar för all räddningstjänst, men utanför har vi enbart ansvar för egenomsräddning. Staten har ansvaret för sjöräddning och miljöräddning till sjöss med undantag för vattendrag, kanaler och hamnar. De har också ansvaret för räddningstjänsten i Vänern, Vättern och Mälaren. För havet, Vänern, Vättern och Mälaren går gränsen mellan statligt och kommunalt ansvar i strandlinjen. Övriga gränser kan du se på följande sidor.

Hamnområde Dalarö

Haninge kommun

Hamnområdet avgränsas av bryggornas yttre spetsar.

Hamnområde Karlslunds marina

Haninge kommun

Hamnområdet i Väsbyfjärden avgränsas av marinans bryggområde, med begränsningslinjer i ytterkant av de yttre bryggorna och en tänkt linje mellan dessa.

Hamnområde Södertälje hamn

Södertälje kommun

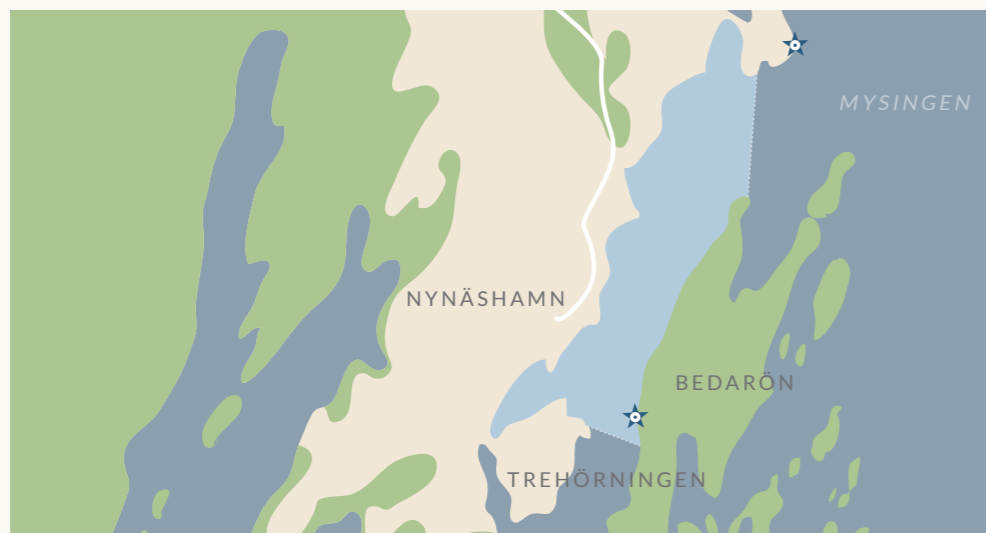
Det kommunala ansvarsområdet för räddningstjänst begränsas i norr av en begränsningslinje vid ön Fläsket och i söder vid Halls holme. Vattnet däremellan inklusive kanalen och Maren är kommunalt ansvarsområde.

Hamnområde Nynäshamn hamn

Nynäshamn kommun

Hamnområdet begränsas i norr av Brunnsviks holmes med en linje från dess södra spets till norra spetsen av del av Bedarön. I söder ges begränsningslinjen av Trehörningen med en linje från dess östra spets till Bedarön.

Hamnområde Bergs oljehamn

Nacka kommun

Hamnområdet vid Bergs oljehamn täcks in i det vattenområde som är kommunalt ansvar. Området bestäms av från väster av kommungränsen mot Stockholm och Lidingö till en linje rakt mellan Elfviks udde (Lidingö) till Eols udde (Nacka). Vattenområdet begränsas mot Baggensfjärden av en linje rakt norrut från spetsen av Kyrkogårdsudden.

Förtydligande av gränsdragning

I samråd med Sjöfartsverket och Kustbevakningen har följande tolkningar mellan kommunalt och statligt ansvarsområde överenskommits med Södertörns brandförsvärsförbund:

Albysjön (Huddinge/Botkyrka): Kommunalt ansvar

Dalarö kanal (Haninge): Kommunalt ansvar

Dragets kanal (Nynäshamn): Statligt ansvar

Muskö kanal (Haninge): Kommunalt ansvar

Rassa Vikar (Nynäshamn): Kommunalt ansvar

Svartsjöviken (Ekerö): Kommunalt ansvar söder om bron

Tappström (Ekerö): Statligt ansvar, del av Mälaren

Törnbyviken (Ekerö): Kommunalt ansvar

Skurusundet-Lännerstasunden-Fladen-Bofladen (Nacka): Kommunalt ansvar.

Begränsas i norr av en linje dragen rakt västerut från udden vid Lilla Björknäs och i sydost av en linje rakt norrut från spetsen av Kyrkogårdsudden.

Sicklasjön och Järlasjön (Nacka): Kommunalt ansvar

Värgårdssjön (Nacka): Kommunalt ansvar

Södertörns brandförsvärsförbänd

Adress: Mogårdsvägen 2, 143 43 Värby

Telefon: 08-721 22 00

E-post: brandforsvaret@sbff.se

Följ oss gärna på www.sbff.se och [facebook.com/sodertorn](https://www.facebook.com/sodertorn)